

Deák Ferenc István

Ajánló

60 év, hatvan bűncselekmény, I-II. kötet. (A cikkeket válogatta: Korinek László és Finszter Géza.) Budapest, 2012, Belügyi Szemle Szerkesztősége. I. kötet: 206 oldal, II. kötet: 308 oldal.

Hatvan éve indult útjára a magyar rendvédelem egyik legmeghatározóbb szakmai műhelye, a Belügyi Szemle. A nevezetes évforduló alkalmából a folyóirat szerkesztősége – a lapban megjelent cikkekből válogatva – egy kétkötetes kiadványt jelentetett meg, amelyet a Belügyminisztérium márványtermében 2013. március 22-én megrendezett ünnepségen mutattak be.

A kiadvány legelején Pintér Sándor belügyminiszter előszavát olvashatjuk, ezt követően Korinek László, a Belügyi Szemle főszerkesztője írása vázolja fel a folyóirat 1953-as létrejöttének politikai körülményeit, továbbá a lap későbbi korszakait, a korszakváltások történelmi hátterét.

Az első kötet három fejezete az 1950-es, az 1960-as és az 1970-es évek bűnügyi elemzéseiből, míg a második kötet négy fejezete az 1980-as, az 1990-es, a 2000-es, valamint a 2010-es évek írásaiból válogat. Mindkét kötet végén szerzői névmutató található.

Pintér Sándor előszavából idézve: „A 60 év – hatvan bűncselekmény fontos szakmai példatár, hiszen kézzel fogható tényeken, nyomozati anyagokon, konkrét ügyeken keresztül mutatja be a bűnüldözés szakmai fogásait. Visszatekintés, amely megmutatja, hogyan gondolkodtak, hogyan reagáltak egy-egy kiemelkedő bűncselekmény ismeretében a közelmúltban az egyszerű emberek, a hatóságok tagjai, a közvélemény és a bíróság.”

A kiadvány, amely tehát frappáns módon a bűnüldözés gyakorlatát állítja a középpontba, természetesen nem adhatja vissza azt a tartalmi gazdaságot, amelyet a Belügyi Szemle hat évtizede képvisel.

„Jelenleg 30 éves büntetésem töltöm emberölésért, az áldozatok apám és mostohaanyám” – Szülőgyilkosságok Magyarországon az ezredfordulón. Az Oresztész Műhely közzétételében. Szerkesztette: Prazsák Gergő. Budapest, 2012, Apeiron Kiadó. 2900 Ft.

A könyv az ELTE Oresztész Műhelye és a Szegedi Fegyház és Börtön együttműködésének eredményeképpen született, amelynek bemutatóját 2013. február 22-én rendezték meg a Szegedi Fegyház és Börtön dísztermében.

A kötetben szereplő anonim visszaemlékezések a Csillag börtön elítélteitől származnak, a visszaemlékezéseket elemző tanulmányokat az ELTE Oresztész Műhelyének tagjai írták. A Műhely és a Szegedi Fegyház és Börtön kapcsolata négy évre tekint vissza. Az ETE Társadalomtudományi Karának professzorai, Bíró Judit és Csepeli György, tanítványaik társaságában 2009 őszén jártak először

a Csillag börtönben, hogy olyan elítéltekkel találkozzanak, akik megölték valamelyik közeli hozzátartozójukat. Négyen vállalták, hogy a kutatómunka alanyai lesznek. A kutatók arra kérték az elítélteket, hogy olvassák el Pierre Rivière írását családja lemészárlásáról. (A normandiai parasztfiú a XIX. században követte el szörnyű tettet, visszaemlékezését Michel Foucault, a híres francia filozófus, szociológus tette közzé 1973-ban. A könyv magyarul 1999-ben jelent meg.) A négy fogvatartott a könyv elolvasása után leírta életét és bűncselekményét. Ezek az írások képezték a kötetben található elemzések kiindulópontját.

„Az elítélt szülőgyilkosok a börtönben szembesülnek saját tettük egyediségével, a »sorseseménnyel«. (...) A tettet követően bőven marad ideje rádöbbenni [a gyilkosnak], mit tett, s miután megértette, szabadulása már nem a jog erején, kizárólag rajta múlik” – írja Csepeli György „A bűn ontológiája (A szülőgyilkosságokról)” című, a könyvben található tanulmányában.

Müller, Thomas: Bestiális emberek. Sorozatgyilkosokkal négyszemközt. Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2013. 190 oldal. 3480 Ft.

A könyv szerzője a világ egyik legismertebb kriminálpszichológusa, nemzetközi sikert aratott könyvének magyarországi – konferenciával egybekötött – bemutatóját 2003. február 27-én tartották meg a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Karán. A rendezvényen a magyar szakemberek mellett Thomas Müller is előadást tartott „A kriminálpszichológia lehetőségei és határai címmel”.

A tiroli születésű sorozatgyilkos-szakértő pályáját rendőrként kezdte, majd pszichológiai tanulmányok és egy FBI-képzést követően az elmúlt tíz évben a világ legkeresettebb gyilkossági szakértői közé küzdötte fel magát. Könyvének a segítségével bepillantunk egy olyan szakember munkájába, aki hosszú évek óta a hazugság, az álcázás, csalás felismerését és – nem mellesleg – a gyilkosok „működését” tanulmányozza.

Thomas Müller a bűnesetek százait tanulmányozta, helyszínfotók ezreit elemezte, hogy miként lehet a helyszín alapján a bűnöző személyiségre következtetni. Meg akarta mutatni, hogy az elkövető helyszínen hozott döntései olyanok, mint egy nyelvi üzenet vagy kód, és ezek a jelek a DNS-hez hasonlóan beszédesek. Gyilkosok tucatjait látogatta a börtönökben, a sorozatgyilkosokkal folytatott beszélgetéseiben a lehető legtöbbet igyekezett megtudni indítékaikról, hogy különleges világukat, „kódjukat” megismerve sikeresebben lehessen megelőzni a hasonló bűneseteket.

A kiadvány fülszövegét idézve: „Ez a könyv lebilincselőbb olvasmány egy kriminél, mert minden sora valóság. Nem véletlenül vezette hónapokig a német és osztrák sikerlistákat.”

Nagy Zsolt: Metszetek a jogásztársadalomról. Szeged, 2012, Pólay Elemér Alapítvány. 149 oldal (A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára, 38.)

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Jogbölcseleti és Jogsociológiai Tanszékén készült kötet tartalma hét fejezetre oszlik.

A *Bevezetésben* – utalva számos jogkonceptióra – a szerző vizsgálódásának tárgyát írja körül. A *Jogászság szemléletének eredete* című fejezet egyfelől az európai jogtudomány és jogi gyakorlat, másfelől az angol jogi gondolkodás történetét vázolja fel. A harmadik anyagrészt a jogi kultúrát nagyban meghatározó ún. szokásjogi gyűjtemények (például Webőzi Hármaskönyve) szerepét tekinti át a magyar és az angol jog viszonylatában. A negyedik fejezet azt a folyamatot mutatja be, hogy hogyan növekedhetett meg a jog és a jogászság presztízse a középkorban. (Ennek kapcsán Nagy Zsolt kifejti, hogy a jogásztársadalom egyik legfontosabb tevékenységének az egységes törvények megalkotását, az egységes államalakulatok létrejöttében való közreműködést tartja.) A következő gondolati egység az egyetemi jogtudomány és a jogi praxis kapcsolatrendszerét elemzi. (E téren a két véglelet a könnyű átjárhatóság, illetve annak teljes hiánya jelenti.) A hatodik fejezet a szociológiai jellegű jogelméleteket foglalja össze. A könyv utolsó fejezete a jogászság jövőjével, a globalizáció hatásaival, a jogásztársadalomra érintő kihívásokkal és változásokkal foglalkozik.

Nagy Zsolt művében a jelen kérdéseit a történetiségből kiindulva vizsgálja, hatalmas irodalmat tekint át, könyve kiváló szintetizáló – nem a részletekben elmerülő, hanem az összefüggésekre rávilágító – munka.

110 éves a székesfehérvári börtön, 1902–2012. [Kiadta a Közép-magyarországi Országos Bv. Intézet.] Székesfehérvár, 2012. 44 oldal.

2012. október 24-én jubileumi ünnepséget rendeztek a Közép-dunántúli Országos Bv. Intézet székesfehérvári objektumában a fehérvári a börtön fennállásának 110. évfordulója alkalmából. A rendezvényt az objektum történetét bemutató történeti kiállítás megnyitójával is egybekötötték, illetve egy, a börtön történetével kapcsolatos füzetet is megjelentettek. A képekkel is illusztrált kiadvány anyagát Borosné Szilas Gabriella bv. őrnagy, a székesfehérvári objektum osztályvezető-helyettese gyűjtötte össze, a kötetet is ő szerkesztette.

A könyvecske, amelyhez Cséri Zoltán bv. ezredes, intézetparancsnok írt előszót, főként a korabeli sajtóban megjelent újságcikkekből áll (a cikkeket eredeti helyesírással tették közzé), melyek leginkább a törvényház – és vele együtt a királyi fogház – építésével, illetve felavatásával kapcsolatosak.

Híreket olvashatunk ugyanakkor az 1902-es év nevezetes fehérvári bűnügyeiről, valamint a parlament börtönépítéssel kapcsolatos vitájáról. Tanulságos idéznünk Plósz Sándor igazságügy-miniszter szavait: „... nem lehet fogházat cizfrasággal építeni; hiszen akkor a t. rab urak kifűrészelik a rácsot és szépen lemásznak, a mint az előfordult. Annak építési modorára és belső berendezésére nézve külön szempontok vannak, a melyeket meg kell tartani!”

A füzet végén a korbéli büntetés-végrehajtás világával, a személyzet különböző beosztású tagjainak feladataival, a börtönök alapvető felszereltségével, valamint házirendjével is megismerkedhet az olvasó.

Tanulmányok „A biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások” című tudományos konferenciáról. Szerkesztette: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán. Pécs, 2012, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. 524 oldal. (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII.)

2012. június 28-án Pécsen tizenegyedik alkalommal rendezték meg Magyar Hadtudományi Társaság nemzetközi tudományos konferenciáját. A kiadvány, amelyhez Pintér Sándor belügyminiszter írt köszöntőt, a tanácskozás anyagát tartalmazza.

A szerkesztők öt nagy fejezetbe csoportosították a kötetben megjelent tanulmányokat. E könyvismertetés keretében csak *A biztonság rendészeti dimenziói* című téma néhány anyagára hívjuk fel a figyelmet.

Katona Géza tanulmánya a rendészettudomány terminológiai kérdéseivel foglalkozik. Teke András dolgozata a biztonság rendészettudományi dimenzióit, aspektusait, komponenseit és kompetenciáit írja le. Papp András László tanulmánya a biztonságot szolgáló rendészeti eljárások hatékonyságát elemzi. Bökönyi István írásában Magyarország, illetve az Európai Unió biztonsági stratégiájának főbb elemeit vázolja fel. Virányi Gergely tanulmánya – elsősorban az európai biztonsági modellt szem előtt tartva – a biztonság fogalmának változásait tekinti át. Kóhalmi László dolgozata a jogbiztonság fogalmát tisztázza, és a büntető jogalkotásban való érvényesülését vizsgálja. Boda József tanulmánya a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnak a rendvédelemben betöltött helyét és szerepét fogalmazza meg.

A kötet végén áttanulmányozhatjuk a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények eddigi összes kötetének tartalmát. A periodika anyagai és tanulmányai megtalálhatók, illetve olvashatók a www.pecshor.hu weblapon.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)